

VAKBOND VOOR MUSICI EN ACTEURS

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Kenmerk 17-009
Plaats en Datum Amsterdam, 30 november 2017
Onderwerp Tussenstand Wet Auteurscontractenrecht

Geachte mevrouw

Namens de beroepsorganisatie voor acteurs ACT, de vakvereniging voor stemacteurs Samen1Stem, de vakbonden Ntb en de Kunstbond en collectieve beheersorganisatie NORMA (hierna: "de uitvoerende kunstenaars"), reageer ik graag op uw brief van 9 oktober 2017, welke wij via onze koepelorganisaties Platform Makers en Portal Audiovisuele Makers hebben ontvangen.

Voor een puntsgewijs antwoord op uw vragen, sluiten wij ons aan bij en verwijzen wij graag naar de brieven van Platform Makers en Portal Audiovisuele Makers.

In dit schrijven gaan wij in op vraag zes van uw brief "Wat zijn uw ervaringen met 45d Aw inzake het filmauteurscontractenrecht", in het bijzonder willen wij ingaan op artikel 45d lid 2 Auteurswet ("Aw").

Proportionele billijke vergoeding

Dit lid heeft de zgn. proportionele billijke vergoeding in het leven geroepen voor uitzending en doorgifte van filmwerken. Dit recht wordt verplicht collectief beheerd en daardoor heeft de wetgever voor het eerst een vergoeding voor deze exploitatievorm(en) gewaarborgd voor uitvoerende kunstenaars.

Vergoeding onterecht beperkt tot 'hoofdrolspelers'

In artikel 4 lid 2 Wet op de naburige rechten ("Wnr") is het bovengenoemde recht op een proportionele billijke vergoeding beperkt tot "uitvoerende kunstenaars die een in het filmwerk een hoofdrol vervult". Hierdoor komt de vergoeding terecht bij een tamelijk beperkte groep van zogenaamde hoofdrolspelers. Dit komt de uitvoerende kunstenaars als onredelijk over, omdat juist de groep uitvoerende kunstenaars die

doorgaans kleinere rollen vervult gebaat zou zijn bij een sterkere Inkomens- en onderhandelingspositie en juist dat heeft de onderhavige wet beoogd.

Daarmee schiet de wetgever haar doel dus voorbij en de uitvoerende kunstenaars verzoeken de wetgever daarom ook met klem om de beperking van artikel 4 lid 2 Wnr te schrappen, zodat ook voor de uitvoerende kunstenaars met kleinere rollen een recht ontstaat op een proportionele billijke vergoeding.

Vergoedingssysteem onterecht niet van toepassing op Video-on-demand

Zoals gezegd ontstaat het recht op de proportionele billijke vergoeding ex. artikel 45d lid 2 Aw bij alle vormen van uitzending. De beschikbaarstelling van een filmwerk via Video-on-demand ("VOD") is daarvan echter uitgezonderd.

Op verzoek van het ministerie hebben de collectieve beheersorganisaties binnen Portal Audiovisuele Makers (naast NORMA, ook Lira namens de scenarioschrijvers en VEVAM namens de regisseurs) met RODAP (de brancheorganisatie voor distributeurs, producenten en omroepen) een model van vrijwillig collectief beheer voor VOD geïmplementeerd in Nederland naar analogie van de regeling van artikel 45d lid 2 Aw.

Die implementatie is pas onlangs afgerond, waardoor het nog onzeker is wat het de hoofdmakers zal gaan opleveren, maar het lijkt geen twijfel dat wettelijk systeem hen meer zekerheid zou hebben geboden dan dat zij thans onder het vrijwillige model hebben.

Nog los van de tijd die het in beslag heeft genomen sinds begin 2015 om tot dit model te komen (o.m. doordat partijen genoodzaakt waren een oordeel over dit model door de ACM af te wachten en doordat onderhandelingen tussen partijen moeizaam verliepen), de enorme administratie die het meebrengt voor vrijwel alle partijen binnen de filmketen en de hoge kosten die PAM-cbo's gezamenlijk hebben moeten maken in het noodzakelijke arbitragetraject, bevat dit vrijwillige systeem zoveel beperkingen dat de uitvoerende kunstenaars blijven pleiten voor een wettelijke verankering van het collectieve vergoedingsrecht. Het is vanuit maatschappelijk oogpunt niet erg redelijk dat beroepsgroepen waarvan de SER vaststelt dat hun arbeidsmarktpositie zorgelijk is, op grond van een wet die beoogt hun positie te versterken gedwongen worden tot dergelijke grote uitgaven om het hun toekomstige recht daadwerkelijk te kunnen verzilveren.

Eén van de grootste punten van zorg is dat het model de uitvoerende kunstenaars geen zekerheid biedt dat na 2019 (wanneer de genoemde afspraken tussen de PAM cbo's en RODAP eindigen) een collectieve vergoedingsaanspraak van kracht blijft. In die zin zijn en blijven de uitvoerende kunstenaars afhankelijk van de goodwill van de RODAP-partijen en andere distributeurs en VOD-aanbieders.

Daarnaast is RODAP niet bereid gebleken om vergoedingsafspraken te maken ten aanzien van zgn. *advertised based VOD*. Voorts werkt dit model enkel voor films die zijn geproduceerd door producenten die bij RODAP of de cbo StopNL zijn aangesloten. Hoewel dit het overgrote deel van de Nederlandse films behelst, vallen er dus ook filmwerken buiten de boot.

Dit is in het bijzonder nadelig voor stemacteurs, omdat vrijwel alle producties die nasynchronisatie bevatten in Nederland (waar dus uitsluitend stemacteurs de rollen vertolken) worden geproduceerd door producenten die niet bij RODAP of StopNL zijn aangesloten. Dientengevolge is het voor stemacteurs de facto onmogelijk om de vruchten te plukken van het model voor vrijwillig collectief beheer.

Bovendien is het model op verzoek van RODAP alleen van toepassing op Nederlandse films, hetgeen mogelijk in het nadeel kan gaan werken voor de exploitatie van Nederlandse filmwerken. Ook het VCB- model is overigens beperkt tot hoofdrolspelers, doordat RODAP alleen de doelgroep van artikel 45d lid 2 Aw als uitgangspunt wilde nemen.

Conclusie

Alles overwegende, drukken de uitvoerende kunstenaars de wetgever dan ook op het hart om de uitsluiting van VOD uit artikel 45d lid 2 Aw, alsook de beperking zoals genoemd in artikel 4 lid 2 Wnr, te schrappen en daarmee zorg te dragen voor een volwaardige en toekomstbestendige collectieve regeling voor alle uitvoerende kunstenaars in Nederland.

Tot overleg zijn wij vanzelfsprekend bereid.

Met vriendelijke groet,

Mede namens ACT Acteursbelangen, de Kunstenbond, de Nederlandse Toonkunstenaarsbond en Samen1Stem

Bestuurssecretaris NORMA

